

ეკონომიკური კრიზისი, როგორც განვითარების ინსტრუმენტი

მაია ჩინჩალაძე,
ნინო დარსაველიძე,
ლელა ბოჭორიძე,
სტუ ასოცირებული
პროფესორები

რეზიუმე

2020 წელს, საქართველოს ეკონომიკაზე, ერთდროულად, ძლიერი გავლენა იქონია, ორმა უარყოფითმა მოვლენამ, რომლებიც საგარეო ფაქტორებით იყო გამოწვეული - ახალი კორონავირუსული ინფექციის - COVID-19 ის პანდემიამ და ასევე პანდემიით გამოწვეულმა, გლობალურმა კრიზისმა. შედეგად, კრიზისულ მდგომარეობაში აღმოჩნდა, ქვეყნის მსხვილი და მცირე ბიზნესი. ეკონომიკური კრიზისი, რომლის პროგნოზირებაც შეუძლებელია და რომელმაც, სრულიად მოულოდნელად, გარკვეული პერიოდის განმავლობაში, ჩიხში მოაქცია მსოფლიო, რამდენადაც პარადოქსულად არ უნდა ჟღერდეს, ახალ შესაძლებლობებს შექმნის სახელმწიფოებისათვის. ანტიკრიზისული სახელმწიფო პროგრამის შემუშავება კი ხელს შეუწყობს, მათ განხორციელებას.

საკვანძო სიტყვები: ეკონომიკური კრიზისი, ფისკალური პოლიტიკა, მონეტარული პოლიტიკა, ანტიკრიზისული სახელმწიფო გეგმა, შრომის ბაზარი, გლობალური პანდემია. COVID -19.

შესავალი

დღეს, კრიზისში და სტაბილურობის მოლოდინში იმყოფება, მსოფლიო ეკონომიკა. მიუხედავად იმისა რომ, კრიზისი, ეკონომიკისთვის, ნორმალური მოვლენაა, მას ახასიათებს, გარკვეული სიხშირით, განმეორებადობა.

1990-იანი, 2008 წლის, 2014 წლის კრიზისებმა, დიდი ხანია ჩაიარეს და თავისი კვალი დატოვეს, მსოფლიო ეკონომიკაზე.

მაგრამ, წინ კიდევ სხვა, ახალი, ეკონომიკური კრიზისია მოსალოდნელი და თუ ადრე, კრიზისები, ფინანსურ ხასიათს ატარებდნენ, 2020 წლის კრიზისის მსგავსად, შესაძლოა, ახალი კრიზისები მომავალში, უფო ღრმა აღმოჩნდეს, რადგან, დღეს უკვე ცნობილია, რომ საფრთხე, არამართო ეკონომიკას, არამედ კაცობრიობის სიცოცხლესაც შეიძლება დაემუქროს.

1929-33 წ.წ.-ში დიდი დეპრესიის შემდგომ, მსგავსი კრიზისის განმეორების პროგნოზს, ვერავინ გააკეთებდა. ცხადია, 2020 წლის კრიზისმა, თავისი მასშტაბებით, მოლოდინსაც გადააჭარბა, როდესაც ადამიანის ჯანმრთელობას მიაყენა ზიანი.

კორონავირუსის გამო, კრიზისი შეეხო ეკონომიკის და ბიზნესის ყველა სფეროს - მათ შორის, განსაკუთრებით, გართობის ინდუსტრიას, ტრანსპორტს, სასტუმრო ბიზნესს და საცალო ვაჭრობას. ძალზედ მტკივნეულად აისახა იგი - დაბალი კვალიფიკაციის მქონე მუშაკებზე.

პანდემიის გავრცელების საწყის ეტაპზე, მსოფლიო ეკონომიკა, მოუმზადებელი აღმოჩნდა, უკონტროლო, არაპროგნოზირებადი ქაოსის საწინააღმდეგო, სწრაფად აღმკვეთი ლონისძიებების არქონის გამო. კიდევ ერთხელ გამოჩნდა, რომ გლობალური პანდემიისას, შრომის ბაზარი, როგორც ყველაზე სუსტი სეგმენტი, მყისიერად რეაგირებს კრიზისზე. შრომის ბაზარზე, სტრუქტურული უმუშევრობა კი - აუარესებს და ამწვავებს კრიზისს. დღეს უკვე ნათელია - შრომის ბაზარზე მიმდინარე ცვლილებები, გამოიწვევს, ძველი პროფესიების გაქრობას და ამავედროულად, საფუძველი ეყრება, ახალი პროფესიების გაჩენას.

პენსიონერები, რომლებიც, განსაკუთრებულ, რისკის ზონაში მოხვდნენ, შეიძლება, განდევნონ, შრომის ბაზრიდან, ისინი ვერ გაუწევენ კონკურენციას ახალგაზრდებს, რომლებიც საუკეთესოდ ფლობენ ახალ ტექნოლოგიებს და უცხო ენებს. ვინაიდან, დისტანციური სამუშაო, რომელიც ერთადერთი უსაფრთხო გზა არის სოციალური დისტანცირებისას, მოითხოვს, თანამედროვე ცოდნას და უნარებს. ხოლო, ინფორმაციული ტექნოლოგიის სფეროში, ახალგაზრდებისადმი, შრომის ბაზარზე, მეტი

მოთხოვნაა. მთავრობის მიერ შემუშავებული ანტიკრიზისული გეგმა კი, ამ საკითხს, პენსიების ინდექსაციის წესის შემოღებით დააბალანსებს.

დღეს, საქართველოს, როგორც სახელმწიფოს, წინაშე, დგას ახალი გამოწვევები¹: მონაცემთა ბანკის ორგანიზება, უმუშევართა, შემდგომი დასაქმების მიზნით; სპეციალისტების - განათლების, ტრენინგის, გადამზადების - უახლესი პროგრამების, შემუშავების აუცილებლობა; აქტიური, ფისკალური, მონეტარული პოლიტიკის, შემუშავებისა და გატარების აუცილებლობა; ეკონომიკის მთლიანი ხარჯვის მოცულობისა და ინფლაციის მოლოდინებზე ზემოქმედება, საპროცენტო განაკვეთებით - ინფლაციის სამიზნე მაჩვენებელზე, დაბრუნება; შრომის დაცვის ზომების გაძლიერების აუცილებლობა; ახალი სამუშაო ადგილების შექმნის შესაძლებლობების მოძიება.

დაბალი, სტაბილური ინფლაცია, ხელს უწყობს, დასაქმებას და ეკონომიკურ ზრდას და კიდევ უფრო, მნიშვნელოვანი ხდება, ისეთი გამოწვევის დროს - როგორიცაა, მიმდინარე პანდემია.

ვირუსის შეკავების მიზნით, კომპანიებისათვის, დაწესებული რეგულაციებმა, სხვადასხვა პროდუქტის და მომსახურების ხარჯები გაზარდა. ამ მიზეზით, გაიზარდა სამომხმარებლო ფასები, ამ ტენდენციის აღმოსაფხვრელად, 2020 წ. აგვისტოში, საქართველოს მთავრობამ, საპროცენტო განაკვეთი, ისევ, 0,25 % პუნქტით შეამცირა - და 8 %-მდე დაიყვანა¹, რაც ეკონომიკას გაჯანსაღებაში დაეხმარება და 2021 წლის დასაწყისისთვის, საპროცენტო განაკვეთის, კიდევ მეტად შემცირება, გახდება შესაძლებელი და ფასების საერთო დონის ზრდაც, საშუალოვადიან პერიოდში, 3%-იან მაჩვენებელს უნდა დაუბრუნდეს.

კორონავირუსის პანდემიით გამოწვეული უარყოფითი შედეგების ასახვა საქართველოს ეკონომიკაზე 2020 წლის თებერვლიდან დაიწყო და უკვე მეორე კვარტალში, გლობალური მასშტაბით, მძიმე რეცესიაში გადაიზარდა, რამაც გამოიწვია მონეტარული პოლიტიკის, შედარებით, გამკაცრება მოკლევადიან პერიოდში².

1 <https://stopcov.ge/ka/Gegma>

დასკვნა

კორონავირუსი მსოფლიო ეკონომიკას რეცესიამდე მიიყვანს. ამ ბრძოლაში გამარჯვებულები იქნებიან ქვეყნები, რომელთა მთავრობები ეფექტიანად ეფექტურად, საზრიანად მოახდენენ ადაპტირებას ამ რეალობასთან და კრიზისს - შესაძლებლობად აქცევენ. ეს გახდის ქვეყანას ძლიერ მოთამაშედ, მსოფლიო ასპარეზზე.

გამოიკვეთება, უამრავი, უნიკალური შესაძლებლობა, ახალი ინვესტირების მოსაზიდად, მეტი ინვესტიცია ჩაიდება, IT-ტექნოლოგიებსა და ხელოვნურ ინტელექტში, სამედიცინო აპარატურაში, ჯანდაცვაში, ბიოტექნოლოგიაში და სოფლის მეურნეობაში, ხოლო ვიდუკონფერენციები და ონლაინ სწავლება ხელს შეუწყობს კადრების მომზადებას და გამოცდილების ფართოდ გაზიარებას.

სამთავრობო რეგულაციები უზრუნველყოფს ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, ვინაიდან გაზრდის ექსპორტს, წახალისებს გლობალურ და რეგიონულ მოთამაშეებს.

გამოყენებული ლიტერატურა

- 1.საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ აპრილი 2020“ (WEO April 2020)
- 2.საქართველოს ეროვნული ბანკი, მონეტარული პოლიტიკის ანგარიში, აგვისტო 2020.
- 3.წლიური მაკროეკონომიკური პროგნოზები - ივნისი, 2020.
- 4.<http://pbo.parliament.ge/ge/mcp20/item/592-2020>.
- 5.http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/2020_biu-jetis_caedgena_2.pdf.
- 6.<http://www.parliament.ge/ge/ajax/downloadFile/>
<https://stopcov.ge/ka/Gegma>.
- 7.<https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>.

REFERENCES:

1. International Monetary Fund “World Economic Review”, April 2020 “ (WEO April 2020).
2. National Bank of Georgia Monetary Policy Report, August 2020.
3. Annual Macroeconomic Forecasts - June 2020.
4. <http://pbo.parliament.ge/ge/mcp20/item/592-2020>.
5. http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/2020_bu-jetis_caedgena_2.pdf.
6. <http://www.parliament.ge/ge/ajax/downloadFile/>
<https://stopcov.ge/ka/Gegma>.
7. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/04/14/weo-april-2020>.

ECONOMIC CRISIS AS A TOOL FOR DEVELOPMENT

Maia Chinchaladze, GTU Associate Professor,
Nino Darsavelidze, GTU Associate Professor,
Lela Bochoidze, GTU Associate Professor

RESUME

In 2020 Georgian economy have been strongly affected by two negative events which were caused by external factors- the pandemic of a new coronavirus infection “COVID-19”, as well as the global crisis caused by the pandemic. The country’s large and small business have founded themselves in the state of crisis. The Economic Crisis which was impossible to predict and which brought the world to a standstill, it’s no matter how paradoxical it may sounds, but it will create new opportunities not only for us but also for all countries in the world.

Key Words: Economic crisis, fiscal policy, monetary policy, anti-crisis state plan, labor market, global pandemic COVID -19.